

Belə bir izdihamı, insan selini 2000-ci ilin avqustunda görmüşdüm. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, milli azadlıq hərəkatının lideri Əbülfəz Elçibəy son mənzilə yola salınanda. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ölüm günü də belə oldu. İnsan seli, göz yaşları. İnsanların heç bir gözəlti, məcburiyyət olmadan, sadəcə vəfa borcunu yerinə yetirmək duygusu ve sevgisini izhar məqsədilə bir insani son mənzilə yolcu etməsi nadir yaşanan hadisədir.

Dünen növbəti dəfə belə müdhiş səhnəyə şahidlilik etdi. Bəlkə çoxunun heç ağlına da gelmedi ki, din xadimi, ilahiyyatçı kimi təqdim edilən Hacı Şahin Həsənli belə nəhəng sevgi qazanıb. Dünen bunu gördük, emin olduq. Və yenə də təessüf ki, biz həqiqi dəyerli insanların kimliyini onları itirdikdən sonra başa düşürük. Hacı Şahin Həsənli birləşdirici dəyərmış. Onun ölüm xəbərindən sarsılmayan, təəssüflənməyən olmadı, mənəcə. İctimai xadimlər, ziyanlılar, sadə vətəndaşar, onunla fikir ayrılıqları olanlar və hətta inancsız insanlar da Hacı Şahin haqqında kədərlər paylaşımlar etdilər, Allahdan rəhmət, ruhunun şad olmasını dilədilər.

Aqşin Yenisey:

Beş-altı ilin söhbətidir. Cox axmaq və gözlənilməz bir problemlə üzləşmişdim. Her kəsə də deyilesi mesələ deyildi. Həm maddi, həm mənəvi təkklikde vurnuxurdum. Yaxın dostlardan biri ilə oturub dər-dələşəndə dedi, bilirsən, sənə kim kömək edə bilər? Kim? Hacı Şahin! Nə danışsan, məni hamı din təqnidisi, ateist kimi tanırı, kim inancını, imanını təqnid edən adama kömək edər, həm də heç vaxt üz-üzə gəlmədiyi, salam verib salam almadığı adama? Götürüb yanında zəng etdi. Hacı Şahin adımı telefonda eşidən kimi heç bir səbəb soruşmadan cavab verdi ki, hardasıınız? On beş dəqiqədən sonra tənəmadiğimiz bir adam öz avtomobili ilə Hacı Şahinin təmənnəsiz köməyini getirib böyük ehtiramla bizi təqdim etdi və "yenə nəsə lazımlı olsa xəbər edin" deyib çıxıb getdi. O vaxt Hacı Şahini, ən azı, çevrəsinin qınağı ilə üz-üzə qoymamaq üçün bu əhvalatı yazmadım, heç kimə də danışmadım. Düşünürdüm ki, nə vaxtsa kitablarımda Tolstoyun "Sergi atası" kimi müsbət bir din xadimi obrazı yaratmaq istəsem, bu adam Hacı Şahin olacaq. Mən Hacı Şahinin hansı ürək sahibi olduğunu çıxdan bilirdim. Təessüf ki, bu cür ürəklər bu coğrafiyada nadirən döyünlərlər və çox yaşamırlar. Səni unutmayacağam, ezziz və gizli dostum!

Sərif Ağ: Yaxşı insanın düşərgəsi olmur. Nə siyasi, nə milli, nə sinfi, nə də dini. Hacı Şahin bunu bir daha sübut etdi. Ruhu şad olsun. Mən də onun mərhəməti qəlbəni olduğuna emin idim. Tanımadan... Səsindən... Danışğından... Doyub-toxtamış söhbətlərdən... Aqressivlikdən uzaqlığından...

Elşad Barat: Xalq həcini son mənzilə yola salır. Bu adamlar sənən dəyərinin göstəricisidir. Ruhun şad olsun, işqli adam!

Xəqani Səfəroğlu: Hacı Şahin cəmiyyəti etiqad platformasında birləşdirməyi bacaran din xadimi idi. Tarixçilər dövlətin və cəmiyyətin hərəketverici qüvvələrini və düşmənlərini tanıyan olur. Hacı Şahinin də bir ixtisası tarixçi idi. Allah rəhmət eləsin!

Aqşin Kərimov: Hacı Şahin Həsənli

Hacı Şahin Həsənli birləşdirici dəyərmış

Onun ölüm xəbərindən sarsılmayan, təəssüflənməyən olmadı

vəfat edib. Qalmaqaldan uzaq, tənqidə dözümlü, adekvat, mədəni, müzakirəyə açıq, dini inancın milli əsaslarla formalasmasında xidmətləri olmuş bir şəxsi itirdik. Ruhu şad olsun.

Əlişir Əhəd: Milyonların sevgisini qazanmışdı. Öz əxlaqi, savadı və biliyi ilə nümunə idi çıxlarına Hacı Şahin. Həqiqətən də bu belə imiş - Yaxşı adamlar tez gedir. Uca Allah yaxınlarına, sevdiklərinə səbr versin.

Azər Rəsidoğlu: Hacı Şahin radikal və təkfirçi cəreyanlara qarşı az qala təkbaşına savaşırdı. Onu radikal təkfircilər sevmirdi.

Hacı Şahin İranın Azərbaycanda şəhərleri oyuna çəkməyinin də qarşısını az qala təkbaşına alırdı. Onu İran da sevmirdi. Onun qəfil ölümü çıxsayı sualı doğurur. Bunu da araşdırmaq lazım gələcək. Hacı Şahinin ölümü Azərbaycan üçün böyük itki oldu. On minlər tərəfdarı olan, onları inandıra bilən bir ictimai xadimi itirdik. Allah rəhmət eləsin! Ailesinin və sevənlərinin başı sağ olsun!

Qurban Yaquboglu: 2017-ci ildə Mövludun faciəsindən sonra sarsıntı içərisində olan kollektiv redaksiyaya bir din adəminin dəvət olunmasına qərar verdi. Hacı Şahinin üzərində dayandıq. Dəvəti qəbul elədi, əlində Quran gəldi. Stresdən doğan ən müxtəlif "uşaq suallarını" da səbrle cavablandırırdı, sonra Yasin oxudu. Yasını aramla oxuyur, dayanır, izah verir, davam edirdi. Quran bitdi, hamı sakitləşdi. Hacı Şahin ictimai fealiyyətində məzəhəbi məqamlardan və tarixi konfliktən uzaq dayanmağa çalışan səbrli din adəmi və din xadimi idi. Allah rəhmət eləsin!

Elxan Şükürlü: O, Allahın kəlamlarını, o cümlədən həyatı və ölümü insanlarımıza ən gözəl şəkildə anladan, Allahı sevməyin Vətəni sevməkdən başladığını öyrədən və üçrəngli Azərbaycan bayrağını da şəhidlər sərdarı Həzərət Hüseynin (s.) bayrağıyla birgə başı üzərində qaldırmış bacaran tək-tük istedadlı din xadimlərimizdən, yoluń azaraq cəhəlet

girdəbindən çırpınan bir toplumu aydınlığa çıxarmağa can atan həqiqi ziyanlılarımızdan - İşıq İnsanlarımızdan idi! Bu gün o İşıqlardan daha biri söndü! İtirənse təkce onu sevən, qardaş bilən minlərlə ardıcılı yox, bütün Azərbaycanımızdır! Başın sağ olsun, Vətən!

Bətəra Nəbiyeva: Təpədən dırnağacan dindar idi, mömin idi, dinin əla bilicisi, ilahiyyatçı kimi əvəzsiz idi. Ən vacibi Adam kimi Adam idi. Heyf ki, missiyası tez bitdi. Bütün yaxşilar kimi...

Rəsul Mirhəşimli: Nəcib Fazıl Kısakürek yazırkı ki: Ölüm gözəl şeydir, budur pərdə ardından xəbər, Ölüm gözəl olmasayı, ölməyi Peyğəmbər?! Hacı Şahin cəmiyyətə onu Sevdiyinə yola salanlara gələnləri ilə bu mesajı verdi: "Bu qədər sevənlərin olduqdan sonra ölüm gözəldir". Hacı Şahin namazlarında "Bizi doğru yola yönəlt" ayəsini təkce tilavət etmədi, bu ayəni həyatında yaşıtdı, minlər gəncin doğru yola gəlməsinə vəsilə oldu. O insanın dedikləri eşidənlərin qəlbini titrədir ki, bu sözləri söyləyen onu həyatı ilə yaşaya bilsin. Hacı Şahin danışdıqlarını həyatında yaşadan din xadimi idi. "Sarvan, qatarımızı səri-kuyə çək" nidası ilə bu gün Hacı Şahinin ruhunu Sevdiyinə çəkdi. Allah ruhunu şad eləsin! Allah rəhmət eləsin!

Əntiqə Kərimzadə: Biz tərəflərdə yaxşı insana "imam övladı" deyirlər. Hacı Şahin də imam övladı idi. 48 il yaşıdı, 48000 insan sevgisini qazandı. Qonaq olduğu bu fani dünyadan heç kəsə möhtac olmadan köcdü. Bir anın içində, səssiz-səmirsiz... Nə gözəl ölümdü bu... Nə səsiz gedidi bu... Nə acı qismətdi bu. Allah rəhmət etsin!

Orxan Kərimov: Atam da belə ölmüşdə. Axşamçağı idi, çağırıldı məni yanına, sağıllaşdı, evi, ailəni tapşırıdı mənə, uşaqlıq, 12 yaşım vardı, ciddiye ala bilmədim, gedib yatdım, 2 saat sonra oyandım ki, ürəyi tutub, keçinib. O da həmin gün, ürəyim yanır deyib həkimə getmişdi...

Məhə bu səbəbdən olsa gərək, neçə illər keçdi, heç vaxt onun ölümüyle barışa bilmədim, bilmirəm... Çünkü ölçəyini hiss edən adamlar dünən köçəndən sonra, dərin bir boşluq qoyurlar qəlbimizdə... Bu gün də, Hacı... Eyni cür, eyni diaqnozdan və ölçəyini bilerək getdi aramızdan... Dünen axşam votsapda paylaşıdı misralar da elə bunun işarəsi imiş... Bilmirəm, yəqin ürək elə orqandır ki, öldürənde də

xəbər edir. Və yəqin, atamın ölümünü qəbul edə bilmədiyim kimi, bu acını da bir ömrə qəbul edə bilməyəcəm. Çünkü son bir ildir, Hacı'nın sözleri, hikməti, işi mənə yön verib, yol göstərirdi. Ən böyük arzum idi, Bakıya gedib, onunla görüşmək, onu bu qədər gec anladığım üçün halallıq almaq... Neynək, nəsib olmadı... Hacını bizdən "üreyi" aldı, amma bizim üzəklərimiz bir ömrə onun istisine, onun üçün döyünecek... Məkanınız cənnət olsun, Nurlu Adam..!

Rauf Agamirzəyev: Allah rəhmət eləsin Hacı Şahin! Dinindən, millətindən asılı olmayaraq hər kəs bu itkiye üzülür. Eldən gəden böyük bir azərbaycanlımızi itirdik. Yaxınlarına səbr.

Asəf Quliyev: Bütövlükde Azərbaycan itirdi. Xatirəsinə saygılar!

Nərgiz Salmanova Lütfiyeva: İslami dərk edəndən Cümələrimiz, Ramazanlarımız, Məhərrəmliyimiz Hacının xütbələri ilə keçib... Sanki ailəmizdən biri idi. Məşədi Dadaş məscidinə bu böyük din allmına vəfa üçün gedəcəyimiz ağlımiza gəlməzdi. İlk dəfə Hacı Şahinsiz Ramazan gələcək, yoxluğunun hələ çox hiss edəcəyik. Sevənləri göz yaşlarını ilə vidası. Minlərlə insan yollarda idi... Amma haqsızlıq edənlər də çox oldu, xırda bir şey tapıb ilisməye çalışırdılar, qəlbini qırırdılar. Məcbur qalıb cavab verməli olurdı... Haqqını halal elə, Hacı! Allah sevdiklərini tez aparır yanına, o sevdiyin, təbliğ etdiyin Əhli-Beyt qonaq ol, İnsal-lah.

Yusif Rzayev: Heç vaxt qarşılaşmadıq, heç vaxt ünsiyyətdə olmadıq, amma ölüm xəberini eşidəndən elə bilirom, neçə illərin simsarını, yaxınıni, doğmasını itirmişəm. Ruhu şad olsun!..

İçərişəhər "Cümə" məscidinin axundu Hacı Surxay Məmmədli: Səhər saatlarında aldığım bu xəberlə dərindən sarsıldım. Göz yaşlarını saxlaya bilmədim. Hacı Şahin mənim qardaşım, dosmam, eyni zamanda iş yoldaşım idi. Onun cavan yaşıda ölümü sarsıcıdı. Ölüm haqqıdır, her birimiz bir gün Allahdan gəldiyim kimi, ona döñecəyik. Hacı Şahin Allah'a qovuşdu. Bu dünya müvəqqətidir, bu dünya murdar yerdir, Hacı Şahinin o dünəyi gözəl olsun. Onun din yolunda xidmətləri böyükdü"

Tarixçi Zaur Əliyev: Hacı Şahinə gecmiş məktub.

Əziz Hacı, mən səni çox istəyirəm, amma deyə bilmirdim... Narazı idim səndən, bəzi məsələrdə etiraz edirdim sənə, qınayırdım. Neçə dəfə bunu açıq yazımişdım. Amma bu o demek deyil idi ki, sənə sevgim yoxdur. İnsan sevdiyi insandan inciyir, amma sevgi azalmır ki, bu zaman... Cox söhbətlər edəcəkdir, tarixdən dincən gələn yolu müzakirə etməli idik... Səni ən savadlı insan bildiyim üçün uman yerim sən idin... Mən ən yaxın dostlarım-dan birindən xahiş etmişdim, şəker məni çox incidir, ola bilsin yaxın günlərdə ölcəm, onda Hacı Şahini dəvet edərsən, o məclisi aparar. Çünkü Hacı Allahanın sevdiyi insandır, Allahın sevdiyi insanın məni dəfn etməsi günahlarını bağışlaya bilərdi. Hacı, mən indi səni yola salmağa gəlmışəm. Amma belə olmalı deyil idi... Olmalı deyildi. Məni sən yola salmalı idin. Amma....

Səni itirdik, çox acı çekirik. Hazırda yüzlərle insan sənin üçün göz yaşı tökür. Yüzlərle insanın sevgisini qazanan Hacı... Bizi belə qoyub hara gedirəsən... Göz yaşı, Sevgi, Sən bize bunları qoyub gedirəsən. Hər zaman səni yada salanda göz yaşaları... Hacı, ruhun şad olsun, yerin cənnətdir. Bizim şəhidləri dəfn edəndə yaşadığın hissələrini görmək mümkün deyildi... İndi sən şəhidlərimizin yanındasan. Cənnətdə bizdən salam de şəhidlərə... Onları orda da qor... Hacı, səni çox sevirəm. Sən bu dünyada indi yoxsan... amma sənə olan sevgim əbədiyyətə qədər qalacaq... Allah sənə rəhmət eləsin Hacı!

Həsənli Şahin Hüseyin oğlu 1974-cü ilde Bakıda anadan olub. Azərbaycan Dövlət Texniki Universitetinin məzunu olan Hacı Şahin, ikinci təhsilini tarix üzrə Bakı Dövlət Universitetində alıb. O, eyni zamanda fars və rus dillərini də biliirdi. Təkcə dindarlar deyil, cəmiyyətin digər kəsimləri arasında da böyük nüfuzu sahib olan Hacı Şahin, həm də ictimai xadim kimi fealiyyət göstərirdi. O, sağlığında kütüflərə tədbirlərdə, şəhidlərin dəfn mərasimindən yaxından iştirak etməkələ şəhid ailələrinə mənəvi dəstəyi ilə diqqət çəkiridi. Eyni zamanda Vətən müharibəsi dövründə hərçılərin ruh yüksəkliyinin artırılmasına da rolu olub. Qafqaz Müsəlmanları İdaresinin səlahiyyəti nümayəndəsi, Məşədi Dadaş Məscidinin imamı idi. Allah rəhmət eləsin. Məkanı cənnət olar İnşəllah!

Məlahət Rzayeva
"Şərq" qəzetinin kollektivi ilahiyyatçı, islam xidmətçisi Hacı Şahin Həsənlinin ölümündən kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailə üzvlərinə və sevənlərinə səbr diləyir.